U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **Ing. F. K.,** zast. Mgr. Miloslavem Čejkou, advokátem se sídlem Šumavská 31a, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje,** se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, o námitce podjatosti ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nao 69/2012,

takto:

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Petr Průcha **není vyloučen** z projednávání a rozhodování ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nao 69/2012.

Odůvodnění:

Žalobce podal dne 21. 8. 2012 u Nejvyššího správního soudu kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 11. 7. 2012, č. j. 31 A 47/2011 - 223. Řízení o této kasační stížnosti byla přiřazena sp. zn. 2 As 123/2012. Po zaslání poučení o složení senátu, kterému připadlo podle rozvrhu práce Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti rozhodnout, bylo zdejšímu soudu dne 7. 9. 2012 doručeno stanovisko žalobce s námitkou podjatosti jmenovitě proti Mgr. Radovanu Havelcovi, JUDr. Miluši Doškové, JUDr. Marii Žiškové a obecně proti všem dalším soudcům Nejvyššího správního soudu, kteří byli či jsou členy nebo kandidáty komunistické strany KSČ nebo jiné komunistické strany.

Na základě uplatněné námitky podjatosti předložil druhý senát zdejšího soudu spis předsedovi Nejvyššího správního soudu k opatření podle § 8 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Předseda Nejvyššího správního soudu z důvodu uplatněné námitky podjatosti přidělil věc k rozhodnutí o ní pod sp. zn. Nao 69/2012 v souladu s rozvrhem práce třetímu senátu Nejvyššího správního soudu. Vzhledem ke vznesené námitce podjatosti proti všem soudcům Nejvyššího správního soudu, kteří byli členy či kandidáty jakékoli komunistické strany, předložil předseda třetího senátu věc předsedovi Nejvyššího správního soudu ke zvážení, zda zde není důvod k případnému přidělení spisu o námitce podjatosti jinému soudci či senátu, neboť on sám je bývalým členem KSČ, a tato skutečnost by mohla vzhledem ke vznesené námitce podjatosti ve věci sp. zn. 2 As 123/2012 založit důvod pochybnosti o jeho nestrannosti a nepodjatosti při rozhodování o ní. Zároveň uvedl, že

osobně nemá ke stěžovateli ani jeho zástupci žádný vztah a nepodílel se ani na projednávání jeho věci v předchozím soudním řízení.

Vzhledem k právě uvedenému přidělil předseda Nejvyššího správního soudu rozhodování o podjatosti předsedy třetího senátu devátému senátu Nejvyššího správního soudu, který nyní o této otázce rozhoduje ve věci pod sp. zn. Nao 72/2012.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou *soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*.

Důvodem pro případné vyloučení soudce je tedy a) poměr soudce k věci, účastníkům řízení nebo k jejich zástupcům, nebo b) skutečnost, že se rozhodující soudce účastnil řízení v téže věci před správním orgánem nebo v předchozím soudním řízení. K důvodu a) lze konstatovat, že k vyloučení soudce povede taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Nestrannost, či naopak podjatost, soudce je především subjektivní psychickou kategorií vyjadřující vnitřní psychický stav soudce k projednávané věci (či účastníkům řízení a jejich zástupcům). Pro posouzení námitky podjatosti je však rozhodující hledisko objektivní, jak vyjádřil Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 – 68. Je totiž nutno zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti vyvolávající oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Přitom není třeba, aby vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci bylo založeno na skutečně prokázané podjatosti, postačující při posuzování podjatosti soudce je, lze-li mít o jeho nepodjatosti pochybnosti (k tomu srovnej nález Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, všechny zde uvedené nálezy Ústavního soudu jsou dostupné na http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx). Jinými slovy otázka podjatosti nemusí (a obvykle ani nemůže být) ve všech případech postavena najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, je-li evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (k tomu srovnej nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01).

K vyloučení z důvodů, které jsou podřazeny pod bod b), může dojít pouze za situace, že se soudce rozhodující ve věci, v níž byla vznesena námitka podjatosti, podílel na rozhodování v řízení před správním orgánem nebo v předchozím soudním řízení (řízení před soudem nižšího stupně). Přitom je nutno zdůraznit, že za takto míněné „řízení před správním orgánem“, jakož i za „předchozí soudní řízení“, nelze považovat řízení v jiné věci, byť by se týkala týchž účastníků (obdobně např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publikované pod č. 53/2004 Sb. NSS).

V každém případě je nutno při úvahách o vyloučení soudců z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Odnětí věci příslušnému soudci a její přikázání soudci jinému je vždy nutno chápat jako postup výjimečný, k němuž Nejvyšší správní soud přistoupí pouze ze skutečně závažných důvodů, jak již dříve vyslovil zdejší soud např. v usnesení ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16. Z dikce zákona dále vyplývá, že důvodem pro vyloučení však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podstata podjatosti a nestrannosti předsedy třetího senátu Nejvyššího správního soudu v nyní posuzované věci řešená by měla spočívat v tom, že byl v období před 17. 11. 1989 členem KSČ. Na základě této skutečnosti je totiž dle stěžovatele každý soudce ztotožněn s komunistickými idejemi, kterými jsou „např. upřednostňování společenského (tedy státního) vlastnictví a zespolečenšťování a využívání soukromého majetku občanů, byť i na úkor jejich diskriminace. Takový soudce – komunista, byť člen jiné strany než KSČ, má svůj hodnotový systém nastaven jinak, bude hodnotit spor kasační stížnosti jinak, než odpovídá právnímu řádu demokratického právního státu“.

Devátý senát o věci rozhodl následovně. Nejdříve se zabýval tím, zda výše uvedená námitka stěžovatele může ve vztahu k předsedovi třetího senátu zdejšího soudu založit důvod pro případné vyloučení soudce pro jeho poměr k věci, účastníku řízení (stěžovateli) nebo k jeho zástupci, přičemž dospěl k závěru, že takový důvod zde není. Ani skutečnost, že předseda třetího senátu Nejvyššího správního soudu byl v minulosti členem KSČ, za takový důvod považovat nelze. Zdejší soud podotýká, že ve světle již ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu nemůže taková skutečnost bez dalšího při posuzování otázky podjatosti obstát. Podle devátého senátu zdejšího soudu setrvává taková námitka pouze v rovině nepodloženého tvrzení o podjatosti vyplývající z pouhého členství soudce v KSČ či jiné komunistické straně. Obecnému a ničím nepodloženému tvrzení, že by snad každý soudce, který kdy působil v jakékoli komunistické straně, měl mít nastaven hodnotový systém zabraňující mu nyní rozhodovat v souladu s právním řádem demokratického právního státu, zdejší soud nemůže přisvědčit. Naopak zdůrazňuje, že samotné členství předsedy třetího senátu v KSČ v době před 17. 11. 1989 nemůže být samo o sobě důvodem k jeho vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci, neboť bývalé členství v politické straně (včetně KSČ) není bez dalšího způsobilé takovou pochybnost založit (k tomu srovnej usnesení zdejšího soudu ze dne 11. 2. 2011, č. j. Nao 10/2011 - 63). K tomu, aby byla založena podjatost jakéhokoli soudce pro jeho bývalé členství v KSČ, vždy musí přistoupit i další, specifické okolnosti projednávané věci. Jak uvedl Ústavní soud např. v usnesení ze dne 17. 9. 2009, sp. zn. IV. ÚS 682/09, *„prosté členství v KSČ není skutečností, jež by obecně vylučovala soudce z rozhodovacího procesu. Míru nezávislosti soudce (např. i s ohledem na jeho bývalé angažmá v KSČ) je tudíž nutno posuzovat v každém případě s přihlédnutím k jeho jedinečným okolnostem.*“ Nejvyšší správní soud má přitom za to, že tyto specifické okolnosti musí být v takovém případě řádně odůvodněny, aby dosáhly takové povahy a intenzity, že by bylo objektivně patrné, že soudce, jehož podjatost je namítána, nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat. Devátý senát proto uzavírá, že

podjatost předsedy třetího senátu v poměru k věci, stěžovateli či jeho zástupci neshledal. Neshledal však ani důvod podjatosti pro skutečnost, že se rozhodující soudce účastnil řízení v téže věci před správním orgánem nebo v předchozím soudním řízení. K takové situaci totiž v nyní posuzované věci nedošlo.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů podjatost předsedy třetího senátu Nejvyššího správního soudu JUDr. Petra Průchy pro rozhodování ve věci sp. zn. Nao 69/2012 neshledal, a proto rozhodl tak, že předmětný soudce není z projednávání a rozhodování v této věci vyloučen.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. října 2012

JUDr. Radan Malík
předseda senátu